

Predmet C-580/23

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

21. rujna 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Švedska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

20. rujna 2023.

Žalitelji:

Mio AB

Mio e-handel AB

Mio Försäljning AB

Druga stranka u žalbenom postupku:

Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag

Predmet glavnog postupka

Povreda autorskog prava

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Zahtjev u skladu s člankom 267. UFEU-a za tumačenje članka 2. do 4. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu

Prethodna pitanja

1. Kako treba provesti ispitivanje prilikom ocjene toga treba li predmetu primijenjene umjetnosti dodijeliti dalekosežnu zaštitu autorskog prava kao djelu u smislu članka 2. do 4. Direktive 2001/29/EZ i koji se čimbenici moraju ili trebaju uzeti u obzir kad je riječ o pitanju odražava li predmet osobnost autora time što se

očituje u njegovu slobodnom i kreativnom donošenju odluka? U tom pogledu osobito se postavlja pitanje treba li se ispitivanje izvornosti odnositi na čimbenike povezane s kreativnim procesom i autorovo objašnjenje stvarnih odluka koje je donio prilikom izrade predmeta ili na čimbenike koji se odnose na sam predmet i na krajnji rezultat kreativnog procesa i na to odražava li sam predmet umjetničku svrhu.

2. Koliko su za odgovor na prvo pitanje i na pitanje odražava li predmet primijenjene umjetnosti osobnost autora time što se očituje u njegovu slobodnom i kreativnom donošenju odluka značajne činjenice da

- (a) se predmet sastoji od elemenata uobičajenih dizajna;
- (b) predmet se temelji na ranijem poznatom dizajnu ili postojećem trendu u dizajnimama te predstavlja njihovu varijaciju;
- (c) je istovjetan ili sličan predmet izrađen prije ili, neovisno i bez saznanja o predmetu primijenjene umjetnosti za koji se traži zaštita kao djela, nakon što je izrađen dotični predmet?

3. Kako treba provesti ocjenu sličnosti, te kakva sličnost treba postojati, prilikom ispitivanja toga je li predmet primijenjene umjetnosti kojim se navodno počinila povreda obuhvaćen opsegom zaštite djela i povređuje li se njime isključivo pravo na djelo koje autoru treba dodijeliti u skladu s člancima 2. do 4. Direktive 2001/29/EZ? U tom je pogledu osobito riječ o tome treba li se ispitivanje odnositi na to je li djelo moguće prepoznati u predmetu kojim se navodno počinila povreda ili na to ostavlja li predmet kojim se navodno počinila povreda isti ukupan dojam kao i djelo, te o tome na što bi se još ispitivanje trebalo odnositi.

4. Povezano s odgovorom na treće pitanje i na pitanje je li predmet primijenjene umjetnosti kojim se navodno počinila povreda obuhvaćen opsegom zaštite djela i povređuje li se njime isključivo pravo na djelo, koliko su značajni

- (a) stupanj izvornosti djela za opseg zaštite djela;
- (b) činjenica da se djelo i predmet primijenjene umjetnosti kojim se navodno počinila povreda sastoje od elemenata uobičajenih dizajna ili se temelje na ranije poznatim dizajnimama ili postojećem trendu u dizajnimama te predstavljaju njihove varijacije;
- (c) činjenica da je drugi istovjetan ili sličan predmet izrađen prije ili, neovisno i bez saznanja o djelu, nakon što je djelo stvoreno?

Navedene odredbe prava Europske unije

Direktiva 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu, članci 2. do 4.

Navedene odredbe nacionalnog prava

Lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (Zakon (1960:729) o autorskom pravu na književnim i umjetničkim djelima)

U skladu s člankom 1., svaka osoba koja je stvorila književno ili umjetničko djelo ima autorsko pravo na to djelo, neovisno o tome je li riječ o

1. fiktivnom ili opisnom prikazu u pisanom ili usmenom obliku,
2. računalnom programu,
3. glazbenom ili scenskom djelu,
4. kinematografskom djelu,
5. fotografskom djelu ili bilo kojem drugom djelu vizualne umjetnosti,
6. djelima arhitekture ili primijenjene umjetnosti, ili
7. djelu koje je izraženo na bilo koji drugi način.

U skladu s člankom 2., autorsko pravo podrazumijeva, uz poštovanje određenih ograničenja, isključivo pravo raspolaganja djelom putem njegova reproduciranja i stavljanja na raspolaganje javnosti, u izvornom ili izmijenjenom obliku, prevedenom ili prerađenom obliku, u drugoj vrsti književnog ili umjetničkog djela, ili u nekom drugom tehnološkom obliku. Reprodukcija znači svako izravno ili neizravno, privremeno ili trajno reproduciranje djela, bilo kojim sredstvima i u bilo kojem obliku, u cijelosti ili dijelovima. Djelo se stavlja na raspolaganje javnosti, među ostalim, kad se djelo emitira javnosti ili kad se primjerci djela nude na prodaju, iznajmljivanje ili posudbu ili na drugi način distribuiraju javnosti.

U skladu s člankom 53. točkom (b), sud može osobi koja poduzima mjeru kojom se povređuje autorsko pravo ili koja u njoj sudjeluje zabraniti, pod prijetnjom kazne, da nastavi s primjenom te mjere.

Sažeti prikaz činjeničnog stanja i glavnog postupka

- 1 Stranke u postupku su Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag (u daljnjem tekstu: društvo Asplund), s jedne strane, i Mio AB, Mio e-handel AB i Mio Försäljning AB (u daljnjem tekstu zajedno nazvani: društvo Mio), s druge strane.

Društvo Asplund proizvodi i dizajnira različite proizvode za uređenje interijera i namještaj. Društvo Mio bavi se maloprodajom u sektoru namještaja i ukrasa za dom.

- 2 Asortiman proizvoda društva Asplund uključuje blagovaonske stolove iz linije namještaja Palais Royal (u daljnjem tekstu: stolovi Palais), čija je slika prikazana u nastavku.

- 3 Asortiman proizvoda društva Mio uključuje blagovaonske stolove iz linije namještaja Cord (u daljnjem tekstu: stolovi Cord).
- 4 U listopadu 2021. društvo Asplund podnijelo je tužbu Patent- och marknadsdomstolenu (Sud za patente i tržišno natjecanje, Švedska) protiv društva Mio zbog povrede autorskog prava. U tom je predmetu društvo Asplund tvrdilo, među ostalim, da bi Patent- och marknadsdomstolen (Sud za patente i tržišno natjecanje) trebao društvu Mio, pod prijetnjom kazne, zabraniti da proizvodi, oglašava ili prodaje stolove Cord. Društvo Mio osporavalo je tužbu društva Asplund.
- 5 Patent- och marknadsdomstolen (Sud za patente i tržišno natjecanje) prihvatio je tužbu društva Asplund. Presudio je da su stolovi Palais zaštićeni autorskim pravom kao djelo primijenjene umjetnosti i da su stolovi Cord društva Mio povrijedili zaštitu autorskog prava stolova Palais.
- 6 Društvo Mio podnijelo je žalbu protiv presude Patent- och marknadsdomstolena (Sud za patente i tržišno natjecanje) i tražilo je od Patent- och marknadsöverdomstolena (Žalbeni sud za patente i tržišno natjecanje, Švedska) da odbije tužbu društva Asplund. U postupku pred Patent- och marknadsöverdomstolenom (Žalbeni sud za patente i tržišno natjecanje) pojavila

su se pitanja u pogledu tumačenja Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu.

Glavni argumenti stranaka

- 7 Društvo Asplund u biti je tvrdilo sljedeće. Stolovi Palais djela su primijenjene umjetnosti i kao takva su zaštićena autorskim pravom. Stolovi Cord društva Mio vrlo su slični stolovima Palais i obuhvaćeni su opsegom zaštite koja je dodijeljena stolovima Palais. Reproduciranjem stolova Cord i njihovim stavljanjem na raspolaganje javnosti društvo Mio stoga je povrijedilo autorsko pravo društva Asplund na stolove Palais.
- 8 Društvo Mio u biti je tvrdilo sljedeće. Stolovi Palais nisu zaštićeni autorskim pravom. Tim stolovima nedostaje izvornost da bi bili zaštićeni autorskim pravom. Za dizajn stolova Palais uvelike su zaslužna funkcionalna i proizvodna inženjerska rješenja. Stolovi Palais temelje se na običnim varijacijama uobičajenih dizajna i nedostaje im izvornost. Kad bi se smatralo da da stolovi Palais ispunjavaju uvjete za zaštitu autorskog prava, opseg zaštite u svakom je slučaju ograničen i vrlo uzak s obzirom na ograničen stupanj izvornosti. Razlike između stolova dovoljne su da stolovi Cord ne budu obuhvaćeni opsegom bilo kakve zaštite koja je dodijeljena stolovima Palais. U svakom slučaju, stolovi Cord nisu imitacije stolova Palais. Društvo Mio samostalno proizvodi stolove Cord koji su nadahnuti njegovim vlastitim ranijim dizajnima i međunarodnim trendom uporabe okruglih oblika i drvenih štapova ili štapova od drugih materijala.

Sažeti pregled obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

Ima li predmet primijenjene umjetnosti potrebnu izvornost kako bi mu trebalo dodijeliti zaštitu kao djelu

- 9 Predmet se odnosi na predmete primijenjene umjetnosti u obliku stolova. Glavno je pitanje u tom predmetu jesu li stolovi Palais, kao predmeti primijenjene umjetnosti, zaštićeni autorskim pravom kao umjetnička djela. Odgovor na pitanje treba li tim stolovima dodijeliti zaštitu kao djelima u smislu Direktive 2001/29/EZ treba odrediti na temelju kriterija za ocjenjivanje koje je Sud utvrdio u svojoj sudskoj praksi (vidjeti presudu od 12. rujna 2019., Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, t. 29. do 31. i 50. te presudu od 11. lipnja 2020., Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, t. 23. do 26. i 37.).
- 10 Međutim, prema mišljenju Patent- och marknadsöverdomstolena (Žalbeni sud za patente i tržišno natjecanje), nije jasno kako treba tumačiti i primijeniti presude Suda u pogledu izvornosti djela, odnosno toga da je predmet odraz autorova slobodnog i kreativnog donošenja odluka. Konkretnije, nije sporno da i dalje postoje nejasnoće u pogledu toga kako treba provesti određenu ocjenu, te koji se čimbenici moraju ili trebaju uzeti u obzir, kad je riječ o pitanju odražava li

predmet primijenjene umjetnosti osobnost autora time što se očituje u njegovu slobodnom i kreativnom donošenju odluka.

- 11 S jedne strane, jedno tumačenje može biti da je dovoljno da je autor slobodno djelovao i da je doista donio različite vrste odluka prilikom izrade predmeta, da te odluke ne ovise o tehničkim razmatranjima, pravilima ili ograničenjima i da se te odluke na neki način odražavaju i očituju u predmetu. Takvo široko tumačenje stoga bi u praksi značilo da su polazna točka ocjene sam kreativni proces i odluke koje je autor donio tijekom tog procesa. To bi značilo i da bi se u načelu sve odluke koje je autor donio u kreativnom procesu koje ne ovise o tehničkim razmatranjima, pravilima ili ograničenjima smatrale slobodnima i kreativnima.
- 12 Takvo tumačenje, koje se temelji na stvarnim odlukama koje je autor donio prilikom izrade predmeta, može značiti da se ispitivanje izvornosti koje je proveo sud odnosi na kreativni proces i da je autor donio odluke tijekom tog procesa, a ne na to odražava li doista sam predmet, ili krajnji rezultat kreativnog procesa, umjetničko nastojanje. Pitanje ima li predmet dovoljan stupanj izvornosti time bi postalo pitanje dokazivanja, a ne pravno pitanje.
- 13 Kad bi tumačenje zahtjeva izvornosti bilo tako ograničeno, to bi vjerojatno značilo da bi se relativno niski zahtjevi primjenjivali na kreativne i slobodne odluke koje autor treba donijeti i koje predmet primijenjene umjetnosti treba odražavati. To bi pak moglo dovesti do toga da se čak i predmetu koji možda ne treba klasificirati kao djelo dodijeli zaštita autorskog prava. Nadalje, to bi dovelo do toga da se kao djelo zaštiti običan predmet koji uopće nije izrađen u umjetničke svrhe ili koji u svakom slučaju nema individualnu umjetničku vrijednost.
- 14 Kad bi se relativno običnom predmetu, koji u mnogim slučajevima ipak može imati veliku tržišnu vrijednost, dodijelila opsežna zaštita koju pruža autorsko pravo, postojala bi opasnost od negativnih posljedica za tržišno natjecanje i inovativnost. Niski zahtjev izvornosti također bi mogao smanjiti usklađenost s autorskim pravom kao takvim.
- 15 Dodatna je posljedica niskog zahtjeva izvornosti za predmet primijenjene umjetnosti da bi se time dovela u pitanje važnost manje opsežne zaštite dizajna. U tom se pogledu može postaviti i pitanje kako se niski zahtjev izvornosti za predmet primijenjene umjetnosti može poistovjetiti sa zahtjevom individualnog karaktera koji je nužan za dodjelu zaštite dizajna. Iako autorsko pravo i pravo dizajna nastoje ostvariti različite ciljeve, ne čini se da je razumno i poželjno rješenje da se dizajn može zaštititi autorskim pravom kao djelo ako nije dovoljno individualan da ga se zaštiti kao dizajn. Kao što je to Sud utvrdio, iako se zaštita dizajna i autorskoppravna zaštita mogu kumulativno dodijeliti istom predmetu, to se kumuliranje može priznati samo u određenim situacijama (vidjeti presudu u predmetu Cofemel, t. 52.). Međutim, preniski zahtjev izvornosti mogao bi zapravo dovesti do toga da se predmetu primijenjene umjetnosti u većini slučajeva može dodijeliti dvostruka zaštita. U takvim okolnostima može se postaviti pitanje kakvu funkciju zaštita dizajna treba imati u pravu Unije.

- 16 S druge strane, drugo tumačenje može biti da polazna točka ocjene toga odražava li predmet primijenjene umjetnosti osobnost autora, time što se očituje u njegovu slobodnom i kreativnom donošenju odluka, treba biti sâmo djelo; sam predmet treba odražavati osobnost autora i pokazivati određenu kreativnost ili imati ono što se, barem u prošlosti, nazivalo „izvornost”, među ostalim, u Švedskoj i Njemačkoj. Ocjena u skladu s tim tumačenjem može značiti da predmet mora imati određen individualni karakter i biti donekle jedinstven. Drugim riječima, mora biti riječ o predmetu koji je postigao određen stupanj neovisnosti i izvornosti te koji održava individualnost autora.
- 17 Takva se ocjena stoga odnosi na to odražava li sam predmet primijenjene umjetnosti određenu vrstu umjetničke svrhe. Polazna točka ocjene u pogledu toga treba li zaštititi predmet stoga je sam predmet, a ne kreativni proces autora i odluke koje je stvarno donio prilikom stvaranja djela. Potrebno je postaviti pitanje je li sam predmet umjetničko postignuće i odražava li umjetničko nastojanje.
- 18 U takvoj ocjeni, osobito kad je riječ o predmetu primijenjene umjetnosti, osoba koja se poziva na isključivo pravo mogla bi morati objasniti načine na koje predmet odražava umjetničko nastojanje, a vjerojatno i podnijeti dokaze u tom smislu. U jasnim slučajevima, u kojima se ti elementi mogu razaznati samim promatranjem predmeta, situacija može biti takva da ipak nije potrebno nikakvo objašnjenje ili dokaz.
- 19 Može se raspravljati i o tome postoji li u okviru takve ocjene mogućnost primjene neke vrste dodatnog pravila. Primjerice, može se postaviti pitanje je li za ocjenu relevantno da je istovjetan ili sličan predmet izrađen prije ili, neovisno i bez saznanja o predmetu, nakon što je izrađen dotični predmet. Kako bi se to potkrijepilo primjerom, valja istaknuti da se u švedskom pravu, barem u prošlosti, primjenjivao takozvani „dvostruki kriterij”. Taj je kriterij značio da predmet, ako se može samostalno umnožavati, ne ispunjava zahtjev izvornosti. Međutim, tim se kriterijem samim po sebi nije odgovorilo na pitanje je li ispunjen zahtjev izvornosti.
- 20 U okviru ocjene izvornosti predmeta također se može razmotriti koliko je značajna činjenica da se predmet primijenjene umjetnosti sastoji od elemenata uobičajenih dizajna ili da se predmet temelji na ranijim poznatim modelima te predstavlja njihovu običnu varijaciju. Prema mišljenju Patent- och marknadsöverdomstolena (Žalbeni sud za patente i tržišno natjecanje), ne bi trebala postojati nikakva prepreka *per se* da se predmet primijenjene umjetnosti koji se sastoji od elemenata uobičajenih dizajna zaštiti kao djelo. Kako bi se dodijelila zaštita autorskog prava, odlučujući čimbenik umjesto toga trebala bi biti činjenica da su ti elementi dizajna upotrijebljeni i spojeni na takav način da krajnjem rezultatu treba dodijeliti zaštitu autorskog prava kao umjetničkom djelu. Međutim, kad je riječ o predmetu primijenjene umjetnosti, opseg umjetničke kreativnosti koji se temelji na poznatim elementima dizajna često je više ograničen. Prema tome, ako su polazna točka obične varijacije ranije poznatih

modela, one ne mogu odražavati vrstu umjetničkog nastojanja koje je potrebno kako bi se predmetu dodijelila zaštita kao djelu.

Povređuje li djelo primijenjene umjetnosti isključivo pravo na djelo

- 21 U ovom se predmetu postavlja pitanje kako treba provesti ispitivanje u okviru ocjene toga je li predmet kojim se navodno počinila povreda obuhvaćen isključivim pravom na djelo koje autoru treba dodijeliti u skladu s člancima 2. do 4. Direktive 2001/29/EZ i povređuje li se njime to pravo. U biti se postavlja pitanje kako treba provesti ocjenu sličnosti između djela i predmeta kojim se navodno počinila povreda i kakva je sličnost nužna kako bi se smatralo da predmet kojim se navodno počinila povreda povređuje djelo.
- 22 Sud je odlučio da članak 2. točku (c) Direktive 2001/29 treba tumačiti na način da isključivo pravo proizvođača fonograma da dopusti ili zabrani njegovo reproduciranje, koje mu je dodijeljeno tom odredbom, omogućava potomjem da se usprotivi tomu da se treća osoba koristi zvučnim uzorkom tog fonograma, makar i vrlo kratkim, kako bi ga uključila u neki drugi fonogram, osim ako je taj uzorak uključen u izmijenjenom obliku te ga tijekom slušanja nije moguće prepoznati (vidjeti presudu od 29. srpnja 2019., *Pelham i dr.*, C-476/17, EU:C:2019:624, t. 39.).
- 23 Na temelju odluke Suda u presudi *Pelham i dr.*, može se shvatiti da treba ispitati je li djelo moguće prepoznati u predmetu kojim se navodno počinila povreda kako bi se smatralo da postoji povreda isključivog prava na djelo koje autor mora imati u skladu s člancima 2. do 4. Direktive 2001/29/EZ. Ako je to slučaj, postavlja se pitanje kako treba provesti ocjenu i što je točno potrebno kako bi djelo bilo moguće prepoznati u predmetu kojim se navodno počinila povreda. Suprotno tomu, ako se ispitivanje ne odnosi na to je li djelo moguće prepoznati u predmetu kojim se navodno počinila povreda, umjesto toga postavlja se pitanje treba li ispitati ostavlja li predmet drukčiji ukupan dojam od djela ili na što bi se još ispitivanje trebalo odnositi.
- 24 U tom se kontekstu može provesti usporedba s onim što se primjenjuje u drugim područjima prava intelektualnog vlasništva. U slučaju navodne povrede dizajna Zajednice odlučujući je čimbenik to ostavlja li dizajn kojim se navodno počinila povreda drukčiji ukupan dojam (vidjeti članak 10. stavak 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 6/2002 od 12. prosinca 2001. o dizajnu Zajednice). Kad je riječ o žigovima, vjerojatnost dovođenja javnosti u zabludu treba po mogućnosti ocjenjivati sveukupno, uzimajući u obzir sve čimbenike koji su relevantni za okolnosti predmeta (vidjeti primjerice presudu od 22. lipnja 1999., *Lloyd Schuhfabrik Meyer*, C-342/97, EU:C:1999:323, t. 18.). U tom pogledu, valja napomenuti da su relevantni pravni akti drukčije sročeni kad je riječ o opsegu isključivih prava.
- 25 Kad je riječ o opsegu zaštite djela, Sud je odlučio da zaštitu koja se dodjeljuje člankom 2. Direktive 2001/29 treba široko tumačiti (presuda od 16. srpnja 2009., *Infopaq International*, C-5/08, EU:C:2009:465, t. 40. do 43.). Usto, Sud je utvrdio

da ništa u Direktivi 2001/29 ne potkrepljuje stajalište da opseg zaštite treba ovisiti o mogućim razlikama u stupnju kreativne slobode prilikom određivanja različitih kategorija djela (vidjeti presudu od 1. prosinca 2011., Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, t. 97.). Sud je dodao da opseg zaštite ne ovisi o stupnju kreativne slobode kojom je raspolagao autor i da ona stoga nije manja od zaštite koju uživa bilo koje djelo (vidjeti presudu u predmetu Cofemel, t. 35.). Međutim, iz tih presuda ne proizlazi jasno odnose se li se odluke Suda na značaj izvornosti za opseg zaštite djela ili se njima, kao što to shvaća Patent- och marknadsöverdomstolen (Žalbeni sud za patente i tržišno natjecanje), utvrđuje da autorska djela različitih vrsta, kao što su fotografska djela, djela primijenjene umjetnosti i druge vrste djela, treba ocijeniti i zaštititi na jednak način.

- 26 U drugim područjima prava intelektualnog vlasništva, jasno se navodi da su razlikovnost ili individualni karakter značajni za opseg zaštite. Primjerice, Sud je naveo da što je razlikovni karakter žiga veći, to je veća vjerojatnost dovođenja u zabludu (vidjeti primjerice presudu od 11. studenoga 1997., SABEL/Puma, Rudolf Dassler Sport, C-251/95, EU:C:1997:528, t. 24. i presudu od 22. lipnja 1999., Lloyd Schuhfabrik Meyer, C-342/97, EU:C:1999:323, t. 20.). Osim toga, člankom 10. Uredbe o dizajnu Zajednice predviđa se da se, pri procjeni opsega zaštite, u obzir uzima stupanj slobode koju je imao dizajner pri razvijanju svojeg dizajna. U skladu s člankom 6., isti se čimbenik uzima u obzir pri ocjeni individualnog karaktera dizajna. Postavlja se pitanje primjenjuje li se taj pristup, odnosno veza između, s jedne strane, razlikovnosti ili individualnog karaktera i, s druge strane, opsega zaštite, na jednak način u području autorskih prava kad je riječ o izvornosti djela i opsegu zaštite koja mu je dodijeljena.
- 27 Čini se da Patent- och marknadsöverdomstolen (Žalbeni sud za patente i tržišno natjecanje) smatra da je prikladno rješenje prema kojem je stupanj izvornosti značajan za opseg zaštite. Što je djelo izvornije, ili više jedinstveno i umjetnički individualno, trebalo bi imati veći opseg zaštite.
- 28 U okviru ocjene opsega zaštite djela također se postavlja pitanje koliko je značajna činjenica da je drugi sličan predmet primijenjene umjetnosti izrađen prije ili, neovisno i bez saznanja o djelu, nakon što je djelo stvoreno.
- 29 Kao i kad je riječ o ocjeni toga treba li predmetu primijenjene umjetnosti dodijeliti zaštitu kao djelu, može se postaviti i pitanje koliko je u okviru ocjene povrede i ocjene opsega zaštite značajna činjenica da se djelo i predmet kojim se navodno počinila povreda sastoje od elemenata uobičajenih dizajna ili se temelje na ranijim dizajnim ili postojećem trendu u dizajnim te predstavljaju njihove obične varijacije.